

Preguntes freqüents sobre les Associacions

6

Equip APdC, 2010

Aquesta fitxa és un petit recull de respostes orientatives als dubtes més freqüents que acostumen a tenir les persones que es plantegen crear una associació. Us recomanem que una vegada llegida, i abans de fer res, us informeu a fons del tema mitjançant els serveis d'assessorament que ofereix l'APdC als seus socis o bé en els punts informatius per a associacions que la majoria d'administracions locals ofereixen als ciutadans.

Originàriament les associacions estan pensades per unir aquelles persones que volen defensar un interès comú. No obstant això, degut a les especificitats del sector cultural, és freqüent trobar associacions que han adoptat el paper d'empresa, és a dir, s'han constituït per aconseguir un NIF i no per defensar clarament uns interessos comuns. Malgrat que no és una fórmula legalment validada, és una de les opcions més viables per a certs projectes culturals, que del contrari es veurien obligats a cometre múltiples irregularitats a nivell fiscal i laboral. A l'estat espanyol no hi ha una legislació pensada específicament per a les empreses culturals, i molt menys per al sector de la dansa. Per això, quan una persona o grup de persones vol legalitzar la seva situació professional es troba amb una sèrie de requisits sovint impossibles de complir, com ara una aportació econòmica inicial o un mínim d'ingressos mensuals molt elevat. Una de les solucions més emprades és la de constituir-se com a associació. Pot ser un bon punt de partida per consolidar un projecte i a partir d'aquí adoptar una figura empresarial més adequada a l'ànim de lucre propi lògicament de tot projecte laboral. Ara bé, cal tenir molt clar que una associació mai no pot ser el substitut d'una empresa, però sí un bon trampolí per arribar a ser-ho.

Què és una associació? Una entitat sense ànim de lucre, constituïda voluntàriament per tres o més persones amb l'objectiu d'acomplir una finalitat d'interès general o particular, per mitjà de la posada en comú de recursos personals o patrimonials amb caràcter temporal o indefinit.
I una federació? Un conjunt d'associacions que s'uneixen amb l'objectiu d'assolir millor les finalitats que els són pròpies.
I una confederació? Un conjunt de federacions.

Què és una fundació? Una entitat sense ànim de lucre, constituïda per una o diverses persones (fundadors), mitjançant l'aportació d'uns diners per tal de complir unes finalitats d'interès general.

Què és una cooperativa? Una societat constituïda per persones que s'associen, en règim de lliure adhesió i baixa voluntària, per realitzar activitats empresarials encaminades a satisfer les seves necessitats i aspiracions econòmiques i socials, amb estructura i funcionament democràtic.

Quines són les diferències entre una associació, una fundació i una cooperativa? Les dues primeres són sense ànim de lucre, les dues últimes requereixen d'un capital inicial per constituir-se

(60.000 € i 3.000 € respectivament). Tant una associació com una cooperativa requereixen d'un mínim de 3 socis inicials. L'associació pot treballar per aconseguir qualsevol objectiu legal, la fundació ha de fer-ho amb objectius d'interès general i la cooperativa exclusivament per a l'interès dels socis.

Per què constituir-se com a associació?

Algunes raons pràctiques:

- Permet facturar legalment i portar una comptabilitat laboral independent de la personal. Tota associació és una entitat amb personalitat pròpia i, per tant, titular de drets i obligacions, separada del patrimoni dels socis.
- La seva constitució és ràpida i amb un cost molt baix. Una associació existeix des del moment de l'atorgament de l'acta fundacional i els estatuts. La inscripció en el Registre d'associacions és un requisit de publicitat però no d'atorgament de capacitat.
- Es poden aconseguir determinats beneficis fiscals, sobretot si l'associació és declarada d'utilitat pública.
- Assegura que el seu nom no podrà ser utilitzat per ningú més.
- En disposar d'un NIF, a més de facturar, pot contractar legalment.
- Facilita la tasca de recerca d'ingressos (subvencions, patrocinis... a més de ser una figura legal, implica un mínim d'estabilitat i estructura).

Què no permet una associació? Contractar irregularment o evadir impostos. El fet que històricament les associacions hagin crescut gràcies al treball voluntari no vol dir que una entitat no hagi de contractar tota aquella gent que és necessària per a executar els projectes o portar la gestió de l'entitat. Igualment, tot i poder gaudir de certs beneficis fiscals, no està exempta de pagar impostos.

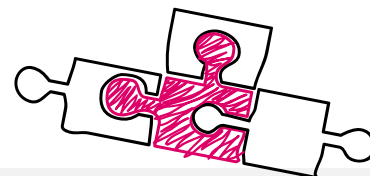
Què cal tenir clar abans de constituir una associació? El projecte que es vol emprendre. El fet que la forma jurídica més adequada per a aquest projecte sigui la d'una associació i no una altra ha de ser una conseqüència a la qual s'ha d'arribar després de tot un procés de reflexió sobre el projecte en qüestió. Algunes preguntes bàsiques serien: qui forma l'associació?, quants membres actius hi ha?, quins valors té?, quina n'és la missió?, quins objectius té?, quines activitats/serveis ofereix (informació, formació, divulgació, sensibilització, etc.)?, per què?, per a qui/qui en són els destinataris?, com ho durà a terme? És imprescindible definir qui són els promotors del projecte, quin n'és o serà l'equip humà i definir com es finançaran les activitats (previsió d'ingressos i despeses dels primers dos anys).

posar-la per escrit (entre 3 i 5 línies) per tal d'evitar diferents interpretacions dins del grup

Quins són els passos per a constituir una associació?

1. Tenir l'acord de tres persones físiques o jurídiques (públiques o privades).
2. Recollir l'acord en l'acta fundacional.
3. Redactar els estatuts.
4. Presentar la sol·licitud d'inscripció (juntament amb l'acta fundacional, els estatuts i el justificant del pagament de taxes) en el registre.* **NOTA:** Segons l'àmbit d'actuació i la tipologia de l'associació s'haurà d'inscriure en un registre o en un altre. Habitualment les associacions culturals catalanes s'inscriuen en el Registre General de Dret i d'Entitats Jurídiques.

* Més informació i adreces a www.gencat.cat/justicia_apartat «Dret i entitats jurídiques».

Més sobre l'acta fundacional

És el primer document i el més important, juntament amb els estatuts, de la vida d'una associació. Dóna entrada a una associació en el Registre d'associacions. Aquest acord de constitució s'ha de formalitzar per escrit i s'hi ha de fer constar, com a mínim:

- a) El lloc i la data de l'acta fundacional.
- b) La denominació, el domicili, la nacionalitat i l'edat dels socis fundadors si són menors. Cal acreditar aquestes dades amb la documentació corresponent.
- c) La voluntat de constituir l'associació amb l'acta signada per tots els socis fundadors. Si es tracta de persones jurídiques caldrà l'acta de l'òrgan corresponent segons el qual s'acorda formar part de la nova entitat.
- d) Els estatuts de l'associació.
- e) Les aportacions fetes o compromeses quant al patrimoni inicial, si n'hi ha.
- f) La designació de les persones que han d'integrar l'òrgan de govern (habitualment la **Junta Directiva**) inicial.

Malgrat que es tracta d'un document molt formal on consten les persones fundadores i la composició del primer òrgan de govern de l'associació, no ha de passar pel notari per tal d'eleva-la a públic. El que sí caldrà és que consti per escrit i que estigui signada per tots els fundadors.

Si és d'àmbit exclusivament català no podrà rebre subvencions del Ministeri.

Més sobre els estatuts

És la norma bàsica que regula el funcionament de l'associació i, juntament amb la Llei d'associacions vigent en cada moment i els acords vàlids presos pels òrgans de govern, constitueix el marc jurídic bàsic que han de tenir en compte l'entitat i els seus socis.

Contingut dels Estatuts:

- **Denominació.** Ha de ser descriptiva, en el sentit de transmetre algun aspecte de la finalitat, el servei o les activitats de l'associació, i no s'ha de confondre amb altres entitats ja existents. El nom ha de ser clar, senzill i fàcil de recordar. En la denominació ha d'aparèixer el terme «associació» o bé l'abreviatura «assoc.».
- **Domicili.** El domicili social de l'entitat és únic. Això no obstant, poden existir diferents locals, seus o subseus on l'entitat també dugui a terme activitats.
- **Àmbit territorial.** Designa l'espai geogràfic principal en què l'entitat desenvolupa les seves activitats, sense perjudici que puntualment pugui ampliar-ne el radi d'acció per a un millor compliment de les seves finalitats.
- **Durada.** Cal fer constar la durada si l'entitat no es constitueix per temps indefinit, així com la data d'inici de les activitats si no és la mateixa que la data de l'acta fundacional.
- **Finalitats i activitats.** Cal concretar en una llista les finalitats que perseguirà l'entitat i, al mateix temps, les activitats concretes que es preveuen fer per tal d'aconseguir-ne el compliment. No podran contenir finalitats il·lícites o pròpies d'altres entitats que no siguin associacions.
- **Requisits que s'han de complir per adquirir o perdre la condició de soci.**
- **Drets i obligacions dels associats, tipus de socis, règim disciplinari.**
- **En les associacions en què col·laboren persones en règim de voluntariat, cal definir els seus mecanismes de participació.**
- **Normativa sobre la convocatòria i constitució de l'assemblea general ordinària i extraordinària.**
- **Normativa sobre l'organització i el funcionament de l'òrgan de govern.**
- **Règim de deliberació i adopció d'acords dels òrgans col·legiats, així com el procediment d'aprovació de les actes.**
- **Procediment de modificació dels estatuts, que sempre s'ha d'acordar en assemblea general. En determinats casos, s'exigeixen majories més reforçades atesa la importància del canvi.**
- **Règim econòmic.**
- **Previsió de la destinació dels béns sobrants, en cas de dissolució.**
- **Si, en cas de controvèrsia en el funcionament de l'associació, els assumptes se sotmetran a arbitratge o mediació, en comptes de a decisió judicial.**

Quin és el nombre mínim de persones per constituir una associació? Tres. No hi ha un màxim perquè els socis són un element fonamental en la constitució d'una associació i s'entén que la voluntat de tota associació és unir el major nombre de persones possible per defensar i impulsar el seu projecte.

a l'hora de buscar ingressos aquest apartat s'observa amb lupa!

Les persones estrangeres poden constituir associacions? Sí.

Cal una aportació patrimonial per constituir una associació? No. Per crear una associació només cal la voluntat de tres o més persones d'agrupar-se per aconseguir una finalitat comuna d'interès general o particular. Els únics diners que s'han de destinar a la constitució seran per pagar taxes d'inscripció en registres, etc.

Com es dirigeix i administra una associació? Mitjançant l'assemblea general (integrada per tots els socis) que marca els objectius principals. Al llarg de l'any l'òrgan de govern (elegit pels socis) defineix les línies d'acció principals. L'equip de gestió treballa a diari per aconseguir els objectius seguint les línies d'acció.

Quantes persones poden formar part de la junta directiva? Mínim dues persones: president i secretari. No hi ha màxim, però s'aconsellen grups reduïts per facilitar les reunions i la presa de decisions.

Cal que tots els membres de la junta directiva siguin socis? Sí.

Els membres de la junta poden rebre retribució econòmica? No. La Llei estableix la gratuïtat dels càrrecs, encara que tenen dret a la bestreta i al reemborsament de les despeses degudament justificades.

Els membres de la junta poden estar contractats per l'associació? Sí. Si treballen per a l'associació fent tasques que no siguin pròpiament les de la junta directiva, s'ha de contractar/retribuir degudament. El nombre total de membres de la junta que treballi per a l'associació no pot superar la meitat dels que integren l'òrgan.

Cada quan s'han de reunir l'assemblea general i la junta directiva? L'assemblea un cop l'any, com a mínim. La junta directiva segons el que s'indiqui en els estatuts, però és aconsellable fer-ho una vegada al mes. De cada reunió s'ha de fer una acta.

Quin és el contingut mínim que ha de contenir una acta?

La data i el lloc de la reunió, l'ordre del dia, els assistents, un resum dels assumptes tractats, les intervencions de les quals s'hagi demanat constància i els acords adoptats, amb la indicació del resultat de les votacions i de les majories amb què s'han adoptat. Les actes han d'ésser redactades i signades pel secretari, amb el vistiplau de qui hagi ocupat la presidència, i s'han d'aprovar, si escau, en la mateixa reunió o en la següent. De la custòdia del llibre d'actes se n'encarrega el secretari.

Quines obligacions legals ha de complir una associació?

Entre d'altres, i sent les més importants, contractar degudament els treballadors, estar al dia de les

obligacions fiscals i dur al dia els llibres legals: **Llibre de registre dels associats:** altes i baixes de tots els socis inscrits en l'associació.

Llibre d'actes: hi figuren les reunions de les assemblees generals i dels altres òrgans de l'associació, com la junta directiva.

Llibre de voluntaris: col·laboradors en règim de voluntariat de l'associació.

Llibres de comptabilitat: si l'associació no està obligada a presentar l'impost de societats, només ha de gestionar un llibre de caixa on es detallin els ingressos i les despeses. Sinó, també ha de tenir un llibre diari i un llibre d'inventaris i comptes anuals.

Una associació pot tenir beneficis? No. Pot obtenir guanys, però amb l'obligació de reinvertir-los en la finalitat social, sense que es puguin repartir en cap cas entre els associats ni cedir gratuïtament a persones físiques determinades o a entitats amb ànim de lucre.

Una associació pot facturar? Sí. Ha de sol·licitar un NIF a Hisenda (www.aeat.es) i complir les obligacions fiscals.

Una associació es pot dissoldre? Sí. Si es produeix alguna de les causes que estableix la Llei o els estatuts, l'assemblea general haurà d'adoptar l'acord de dissolució. En aquest acord aprovat per l'assemblea s'han d'adjudicar els béns sobrants a altres entitats sense ànim de lucre d'acord amb el que preveuen els estatuts. Per últim, la dissolució s'ha de comunicar al Registre d'entitats.

Links

- www.xarxanet.org : xarxa associativa i de voluntariat de Catalunya.
- www.suport.org : entitat especialitzada en assessorament i gestió d'associacions.
- www.gencat.cat/justicia : informació i recursos sobre tràmits i legislació.
- www.bcn.cat/tjussana : suport i assessorament a associacions de l'Ajuntament de Barcelona.

Amb el suport de:

Associació de Professionals de la Dansa de Catalunya

- > www.dansacat.org > info@dansacat.org
- > T +34 93 268 24 73 > Fax +34 93 268 06 80
- > Via Laietana, 52 entl. 7 > 08003 Barcelona